

KOMPETENCJE KLUCZOWE UCZNIÓW

Kompetencje kluczowe mogą zostać ukształtowane u uczniów tylko w drodze treningu społecznego – w kontaktach z innymi ludźmi, w trakcie których uczeń ma możliwość przećwiczenia (wytrenowania) zdobytej wiedzy i umiejętności, ukształtowania postaw. Wówczas możemy sprawdzić czy poziom opanowania danego zakresu tematycznego jest wystarczający do wdrożenia ich w życie codzienne, w praktyczne działania.

Poziom opanowania wiedzy i umiejętności uczniów jest uzależniony od ich możliwości intelektualnych, w tym w szczególności od inteligencji społecznej i emocjonalnej. Dlatego też przed rozpoczęciem pracy z młodzieżą warto dokonać diagnozy ich możliwości, aby móc pracować efektywnie z każdą grupą uczniów i z każdą jednostką począwszy od punktu, w którym ona się znajduje.

Kompetencjami kluczowymi są te kompetencje, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia¹.

W ramach *Zaleceń* ustanowiono osiem kompetencji kluczowych:

- 1) porozumiewanie się w języku ojczystym,
- 2) porozumiewanie się w językach obcych,
- 3) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne,
- 4) kompetencje informatyczne,
- 5) umiejętność uczenia się,
- 6) kompetencje społeczne i obywatelskie,
- 7) inicjatywność i przedsiębiorczość,
- 8) świadomość i ekspresja kulturalna.

Ogromna wartość dydaktyczna *Zaleceń* polega na tym, że starannie w nim zdefiniowano pojęcie każdej z ośmiu kompetencji (definicja), zapisano, jakiego typu wiadomości są niezbędne do nabycia każdej z nich (**wiedza**), określono **umiejętności**, które powinna posiadać osoba, aby można o niej mówić, że jest kompetentna w danym zakresie, oraz zapisano, jaka **postawa** będzie świadczyć o tym, że osoba nabyła daną kompetencję.

Dokument jest znakomitą, ciągle mało wykorzystywaną przez szkoły, pomocą do konstruowania programów placówek, ich programów wychowawczych, projektów edukacyjnych, programów nauczania poszczególnych przedmiotów, standardów egzaminacyjnych, kryteriów oceniania, ksiąg jakości itd².

¹ Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)

² A. Okońska – Walkowicz, M. Plebańska, H. Szaleniec: O kompetencjach kluczowych, learningu, metodzie projektów, WSiP, Warszawa 2009, www.eakademiaprzyszlosci.pl

Kształtowanie rekomendowanych w *Zaleceniach* postaw wymaga od szkoły wyjścia poza schemat: zadane, wyuczone, sprawdzone. Uczniowie muszą być stawiani w dziesiątkach sytuacji problemowych, w których coraz bardziej samodzielnie rozwiązując problemy, będą doskonalić umiejętności i budować w sobie oczekiwane postawy.

W obowiązującej podstawie programowej nie znajdziemy pojęcia kompetencji kluczowych. Jednak dokładne przestudiowanie tego dokumentu wskaże, że takie kompetencje trzeba kształtować. Czytamy tamże³:

„Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym należą:

- 1) czytanie – umiejętność rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów, w tym tekstów kultury, prowadząca do osiągnięcia własnych celów, rozwoju osobowego oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa;
- 2) myślenie matematyczne – umiejętność wykorzystania narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu matematycznym;
- 3) myślenie naukowe – umiejętność wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa;
- 4) umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych, zarówno w mowie, jak i w piśmie;
- 5) umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi;
- 6) umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji;
- 7) umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się;
- 8) umiejętność „pracy zespołowej”.

³ Przytaczam za: A. Okońska- Walkowicz , M. Plebańska, H. Szaleniec: O kompetencjach ....